

Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V: 25 november 2009
Agendapuntnr. 7
Onderwerp Programmabegroting 2010

Datum 20 oktober 2009
Bijlagen

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2010 voor het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard aan.

Nieuwe opzet begroting in het licht van het nieuwe Waterbeheerplan

Mede naar aanleiding van het nieuwe Waterbeheerplan (WBP) is deze programmabegroting anders van opzet dan die van 2009. De programma-indeling is aangesloten op de thema's van het Waterbeheerplan en bevat als gevolg daarvan vijf programma's in plaats van twaalf. Niet alleen bevordert dit de leesbaarheid, ook de transparantie en eenduidige sturing binnen de gehele organisatie wordt hiermee verder geoptimaliseerd. Het bestuur wordt hiermee beter in staat gesteld effectief op hoofdlijnen te sturen, een ontwikkeling waar de wetgever bij de invoering van de vernieuwde Waterschapswet bewust voor heeft gekozen. In uw vergadering van oktober jongstleden bent u hierover reeds geïnformeerd.

In het Waterbeheersplan zijn doelen en maatregelen geformuleerd die voor de komende 6 jaar de koers van de organisatie bepalen. Voor het goed kunnen sturen op deze doelen en maatregelen is het noodzakelijk dat deze herkenbaar in de begroting en de andere beleidsproducten terugkomen. Daarmee kan het zwaartepunt van de sturing verder verschuiven van input (geld en tijd) naar output (doel en effect). Dit alles binnen de kaders van het budgetrecht van uw vergadering.

Elk programma is opgebouwd uit een aantal vaste elementen. Het eerste deel komt rechtstreeks uit het WBP en staat min of meer vast. Hierin staat weergegeven wat het programma op hoofdlijnen inhoudt (wat zijn de belangrijkste taken), welk effecten hiermee worden beoogd (wat ervaart de omgeving ervan) en welke doelen en ambities voor deze taken zijn bepaald voor de periode van het Waterbeheerplan 2010-2015 (welke resultaten willen we de komende jaren bereiken als waterschap). De doelen zijn geclusterd op het niveau van de bestuurlijke ambities.

Het tweede deel – ontwikkelingen en maatregelen 2010 - beschrijft welke specifieke ontwikkelingen het komende jaar gaan spelen en wat de organisatie in grote lijnen gaat doen om de doelen te bereiken. De maatregelen genoemd in het WBP zijn slechts indicatief. In de Programmabegroting worden deze jaarlijks geconcretiseerd, waarbij het accent ligt op de bestuurlijk relevante maatregelen. Over deze punten zal ook worden gerapporteerd. Dit deel heeft dus duidelijk een meer dynamisch karakter en kan per jaar andere accenten en onderwerpen laten zien.

Planning en Control Cyclus

Het accent van deze begroting ligt op het jaar 2010. De meerjarenraming is geen integraal onderdeel meer van de begroting, deze wordt immers bij de Voorjaarsnota bepaald. Volgens de nieuwe Waterschapswet is de begroting een nadere uitwerking van de eerste jaarschijf van de meerjarenraming (Voorjaarsnota). De begroting biedt inzicht in hoe de meerjarenkaders, volgend uit het nieuwe Waterbeheerplan, vertaald zijn in concrete (bestuurlijk relevante) uitwerkingsmaatregelen en wat dat kost. De begroting is daarmee 'beleidsarm' geworden, dat wil zeggen dat er geen nieuwe of gewijzigde beleidszaken in zijn verwerkt. Wel zijn autonome ontwikkelingen en technische aanpassingen als gevolg van de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) verwerkt.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Ook als gevolg van de BBVW is de mogelijkheid geschapen om een verordening (artikel 109 a Waterschapswet) vast te stellen waarin de verenigde vergadering regels stelt ten aanzien van de onderzoeken die het college van dijkgraaf en hoogheemraden periodiek doet naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsuitvoering. Deze 'doelmatigheidsverordening' is in de verenigde vergadering van juni 2009 vastgesteld. Hierin is bepaald dat het college bij de begroting aangeeft welke onderzoeken zij in het begrotingsjaar gaat uitvoeren.

Voor 2010 heeft het college besloten audits uit te voeren met betrekking tot de doelmatigheid en doeltreffendheid van de processen 'Inhuur van personeel' en 'Grens Overschrijdend Afvalwater' (GOA). Hierbij wordt gekeken naar de beschikbaarheid en inzicht in (interne en externe) kaders voor inhuur, de aard en omvang van inhuur en de onderverdeling naar inhuur voor reguliere bedrijfsvoering, technische advisering en overige inhuur (accountants, juristen etc). Daarbij komen vragen aan de orde of het proces leidt tot de meest optimale prijs-kwaliteitsverhouding, welke doelen zijn gesteld en of deze worden gehaald. Voor GOA komen soortgelijke vragen aan bod (prijs-kwaliteit, doelen, alternatieven etc).

Met de instelling van de onderzoeken beoogt het college, naast de bevordering van doelmatigheid en doeltreffendheid, de transparantie van het handelen te vergroten en de publieke verantwoording daarover te versterken. De bevindingen van de onderzoeken worden dan ook neergelegd in rapporten voor de verenigde vergadering. De rapporten worden uiterlijk bij de jaarrekening overgelegd.

Recessie

De gevolgen van de recessie zijn in deze begroting nog nauwelijks merkbaar, de inflatie en renteprognoses waren al bij de Voorjaarsnota aangepast. Wel is de interne rekenrente, de zogenaamde omslagrente van 4,3 naar 4,1% bijgesteld. Dit is voornamelijk het gevolg van het feit dat in 2010 relatief weinig langlopende leningen hoeven te worden aangegaan en niet zozeer het gevolg van de dalende rentestanden. De verwachtingen daarvan zijn overigens dat deze in 2010 weer zullen gaan stijgen. Al met al reden om de in de begroting gebruikte rentepercentages niet al te sterk te laten fluctueren. Opgemerkt wordt dat wederom een rente- en inflatiegevoeligheidsanalyse is opgenomen. Hieruit blijkt de invloed van rente en inflatie op de hoogte van de begroting.

De verwachtingen rond de ontwikkelingen van de belastingopbrengsten, de WOZ waarden, groei van de vervuilingseenheden en ingezetenen, kwijschelding en oninbaar zijn eveneens bij de Voorjaarsnota bijgesteld. Deze inzichten zijn ten tijde van het opmaken van de begroting nauwelijks gewijzigd, waardoor de belastingopbrengsten conform de Voorjaarsnota zijn geraamd.

Financiële ontwikkelingen

De begroting 2010 laat ten opzichte van de jaarschijf 2010 uit de Voorjaarsnota 2009 ('Bijgestelde Begroting' genaamd in de tabellen in de begroting) een voordeel zien van € 0,9 miljoen aan lagere kosten. Belangrijkste kostendalingen zijn het toerekenen van bouwrente

aan investeringen, de liquiditeitseffecten van de subsidiering van de grote dijkversterkingstrajecten en het later gaan opleveren van projecten. In hoofdstuk 2 wordt op de lastenverlagingen uitgebreid ingegaan. De begrote belastingopbrengsten wijzigen niet aangezien de gevolgen van de economische crisis bij de Voorjaarsnota al in de ramingen zijn verwerkt. Zie verder hoofdstuk 7.

De Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) die sinds dit jaar van toepassing zijn schrijven voor dat mutaties in de bestemmingsreserves niet meer via de exploitatierekening mogen lopen, maar apart inzichtelijk moeten worden gemaakt. Voor de tariefegalisatiereserves gebeurde dit al, bij deze begroting zijn de overige bestemmingsreserves ook apart inzichtelijk gemaakt. Hierdoor wordt weliswaar het exploitatieresultaat voor bestemming € 0,3 miljoen lager, maar het resultaat na bestemming verandert niet, zodat deze verplichte stelselwijziging per saldo geen gevolgen voor de tariefegalisatiereserves en daarmee de tarieven heeft.

Het exploitatieresultaat voor bestemming is € 0,9 miljoen verbeterd ten opzichte van de Voorjaarsnota 2009, het uiteindelijke begrotingstekort komt als gevolg van de hierboven genoemde mutaties € 1,2 miljoen lager uit.

Het meevallende begrotingstekort heeft geen gevolgen voor de tarieven van 2010, zoals deze bij de Voorjaarsnota 2009 zijn berekend. De meevallers betreffen immers voornamelijk (financieel-technische) verschuivingen van kapitaalslasten naar latere jaren. Over de gehele linie betekent dit gemiddeld 4% stijging ten opzichte van de tarieven 2009. De rekenvoorbeelden laten zien dat dit voor de verschillende categorieën licht kan verschillen. De tarieven vindt u in hoofdstuk 7.

Risicomanagement

In hoofdstuk 8 wordt uitgebreid ingegaan op de (financiële) risico's die het Hoogheemraadschap loopt. Het is daarbij soms lastig aan te geven of onderwerpen als risico of nieuwe ontwikkeling moeten worden gekwalificeerd. Het college is van mening dat de benoemde risico's een juiste afspiegeling zijn van de zaken die op dit moment binnen de organisatie bekend zijn.

In 2010 is het plan om de eerste stappen te zetten op weg naar een systeem van risicomanagement. Niet zozeer om daarmee een oordeel over de hoogte van het weerstandsvermogen van HHSK te kunnen vellen, maar wel om de grip op de sturing te verbeteren. Waterschappen hebben in tegenstelling tot bijvoorbeeld gemeenten grotere mogelijkheden om financiële risico's op te vangen, waardoor weerstandsvermogen als onderwerp minder relevant wordt. Middelen kunnen relatief eenvoudig worden aangetrokken door te lenen bij de NWB en vervolgens de kapitaallasten daarvan uit te smeren over meerdere jaren en te betrekken in de belastingheffing. Dit is ook de reden waarom de bodemreserves (€ 5 miljoen) laag zijn in vergelijking met andere (publieke en commerciële) organisaties. HHSK loopt daarmee in lijn van wat andere waterschappen ook doen.

Het voordeel van een systeem van risicomanagement is dat beter inzicht wordt verkregen in risico's die de doelen en ambities van HHSK (geformuleerd in het Waterbeheerplan) bedreigen waardoor in een eerder stadium risico-mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Daarmee verbetert risicomanagement als instrument een professionele, transparante en efficiënte bedrijfsvoering en 'verantwoord risico nemen'.

Kredietvoting

Met het vaststellen van de begroting wordt aan de verenigde vergadering gevraagd een verzamelkrediet te voteren voor vervangingsinvesteringen en voorbereidingskredieten. Deze nieuwe mogelijkheid op basis van de BBVW is in de begroting voor 2009 voor het eerst gebruikt. Dit blijkt goed te werken en leidt tot efficiëntere bedrijfsvoering, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van het bestuur. Wellicht kan deze mogelijkheid worden uitgebreid in de komende jaren met bijvoorbeeld programmavoteringen. Hierover zult u uiteraard tijdig geïnformeerd worden en eventuele voorstellen tegemoet zien.

Voorstel

De belastingtarieven 2010 zijn opgenomen in de wijzigingen op de Verordening Zuiveringsheffing 2010, de nieuwe Verordening Verontreinigingsheffing 2010, de wijzigingen op de Verordening Watersysteemheffing 2010 en de wijzigingen op de Verordening Wegenheffing 2010. Deze zijn na de begrotingsbehandeling in de verenigde vergadering van 25 november 2009 geagendeerd.

Wij stellen u voor om

- de programmabegroting 2010 vast te stellen;
- het verzamelkrediet te voteren en
- de Planning en Control cyclus 2010 vast te stellen.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters